

DOM

afsagt den 12. november 2018 af Vestre Landsrets 9. afdeling (dommerne Astrid Bøgh, Thomas Tordal-Mortensen og Mona B. Andersen (kst.) med domsmænd) i ankesag

V.L. S-1238-18

Anklagemyndigheden

mod

T

født juni 1978

(advokat Amalie Starch, København)

Retten i Aarhus har den 4. juni 2018 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 9-705/2018).

Påstande

Tiltalte T har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærkelse.

Forklaringer

Tiltalte har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Tiltalte har supplerende forklaret, at tidspunkterne i forklaringen for byretten vedrørende hans indrejse til og fra Syrien er rigtige. Det er ham, der har taget de fremlagte fotos i sagen.

Beslutningen om at rejse til Syrien blev ikke taget på én gang. Det tog lang tid, men da han så de store flygtningestrømme fra Syrien, besluttede han at rejse. Han begyndte at sætte sig ind i problemstillingen.

Han er politisk og samfundsmæssigt interesseret, og han var, før han udrejste, driftsleder på XI's kontor i Aarhus. Han interesserede sig for konflikten i Syrien og særligt for det, der foregik i den nordlige del af landet og for kurdernes sag. Han har altid følt sympati med kurderne, og efter hans opfattelse havde kurderne startet en bæredygtig revolution i området. Han bruger ordet revolution, fordi der var mere end bare en væbnet dimension i det. Der var også fokus på direkte demokrati og ligestilling.

Han fik i Danmark kontakt til organisationen Rojava-plan, der blandt andet lavede drivhusprojekter i den vestlige del af området for at få gang i fødevarereproduktionen. Han ville derned og hjælpe, fordi han kunne. Han var frustreret over, at der ikke var nogen, der gjorde noget. Det er rigtigt, at det danske forsvar hjalp dernede, herunder med luftstøtte, men det var meget begrænset. Man havde i vidt omfang overladt det forsvaret af området til de civile.

Da han kom til Irak, fik han at vide, at YPG var de eneste, der kunne hjælpe ham ind i Syrien over de lukkede grænser. Til gengæld herfor ville YPG gerne have, at han skulle hjælpe dem i et halvt år. Han vidste godt, at det indebar, at han skulle i kamp for dem. Han havde dog ikke på forhånd haft kontakt med YPG, ligesom han ikke fra starten havde som mål at deltage i YPG's kampe. YPG hører under Syrian Democratic Forces (SDF), der er en paraplyorganisation.

Tanken om, at hans handlinger kunne være strafbare, strejfede ham, men det skulle ikke have indflydelse på hans beslutning. Han undersøgte det derfor ikke nærmere. Det ville han ikke bruge ressourcer på. Efter kontakten med Zetland blev han kontaktet af TV2, hvor journalisten fortalte ham om den nye lovgivning. Det var omkring årsskiftet 2016/17, han fik det at vide.

Han valgte at blive placeret i en enhed med tunge våben, fordi han ikke kunne sproget godt nok til at begå sig i en infanterienhed, hvor der skal reageres meget hurtigt. I en enhed med tunge våben var de lidt mere på afstand af kampene og havde derfor mere tid til at reagere. Han skiftede efter ca. 2 måneder over til anden type våben, fordi han følte sig overflødig i den enhed, han oprindeligt var placeret i. Han ville gerne deltage mere aktivt.

Han kom til Ein Issa, hvor han var et par dage. Herefter startede operationen mod Raqqa, og han var ved fronten i ca. en måned. Det var kun lederne, der kendte detaljerne i operationen, og vidste nøjagtigt hvor de var. Han fik kun med kort varsel oplyst, når de skulle rykke frem. Han var ikke som sådan med til at affyre det første skud i offensiven, men hans enhed blev som led i et ”propagandastunt” sendt ud for på afstand at løsne de første skud i offensiven.

Fotoet (362) af en tegning af et kort på en væg er fra en gård, hvor de ventede under kampene. Han havde spurgt sin leder, hvor de var, og lederen havde sagt, at de var i ”Tal Simen”, hvor IS også var. Lederen prøvede med tegningen at forklare, hvor de var, og hvad planen var.

”Tal Simen” blev nok befriet den 20. november 2016. Han havde på det tidspunkt været væk fra Ein Issa omkring to uger. De havde bare fulgt fronten sydpå. Han vidste, at han var i ”Tal Simen”. Han kan ikke huske, om han var i byen, da den blev befriet. Efter befrielsen var han med i den videre offensiv mod Raqqa.

I slutningen af december 2016 startede den anden fase af operationen mod Raqqa, og han kom længere ned mod Raqqa. Han ved ikke, hvor tæt på Raqqa han kom, men han fik på et tidspunkt at vide, at de nu var 20-25 km fra Raqqa. De tog frem og tilbage mellem Ein Issa og fronten en håndfuld gange.

Den forklaring, han afgav til politiet den 16. oktober 2017 skal forstås således, at hvis de steder, hvor han har taget billederne, ligger i de forbudte områder, så har han været der. Det var ikke et udtryk for skylderkendelse. Vedrørende forklaringen om, at han kunne have været 25 gange i det forbudte område, har han forklaret, at grænserne ikke er lige, og at de nogle gange kørte langs grænsen til distriktet og måske har krydset den. Hvis ”Tal Simen” er Tal Elsamen, så har han været der 3-4 gange. Han har set skilte i området, men de var på arabisk.

Han talte med journalisten fra Zetland over telefonen og internettet. Han var altid i Ein Issa, når han talte med ham. Det var kun der, der var internet. Han har aldrig fået vist kort eller fået forklaret, hvor de skulle hen. Han fik ikke briefinger. Han fulgte bare med, når han fik besked på det. Han mødte amerikanske, franske og britiske specialstyrker, men han kæmpede ikke sammen med dem.

Han har været 1 år i livgarden. Det var i 1998/99. Han blev ikke på Akademiet spurgt til sin militære erfaring. Mange af dem, der ellers var i YPG, var helt almindelige folk. De to amerikanere, han var sammen med, og som er omtalt i artiklen i Rolling Stones, havde ikke militær erfaring. Træningen på Akademiet havde fokus på at bibringe dem en forståelse for kurdernes historie, sproget, ideologien osv., således at de vidste, hvad de kæmpede for.

Han talte et par gange med journalisten fra Rolling Stones, der brugte lang tid på at researche sin artikel. Han havde også kontakt med ham på e-mail. Han havde fået tildelt et kurdisk navn, men han valgte at bruge sit rigtige navn, efter X2 havde fået problemer, fordi hun ville rejse til Syrien for at kæmpe. Han ville ikke lade hende stå alene. Artiklerne i Rolling Stones er meget maleriske og romantiserende, og der er pyntet lidt på virkeligheden, men de er tæt på den. Han er ret sikker på, at han har fortalt journalisterne, hvor han har været. Han vidste, at han havde været i Ein Issa og "Tal Simen", der er det kurdiske navn på byen. Byerne har mange forskellige navne.

Om sine personlige forhold har han forklaret, at han stadig bor sammen med sin kæreste. Han er fortsat på kontanthjælp. Han er nu blevet diagnosticeret med ADHD, men han er ikke startet med sin behandling. Han er en del af et produktionsfællesskab på By 1, men det går lidt sløvt med at få det i gang. Han ønsker ikke at udføre samfundstjeneste, da det er en politisk sag for ham, og han ønsker ikke at give systemet en billig vej ud. Medierne gider ikke skrive om en, der har fået samfundstjeneste. Politikerne er i en kattepine, fordi loven var tiltænkt andre. Han synes generelt, at loven er absurd.

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 114 j, stk. 1, jf. stk. 3, jf. bekendtgørelse nr. 1200 af 28. september 2016 om forbud mod indrejse eller ophold i visse konfliktområder. Straffelovens § 114 j står i straffelovens kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.

I den kommenterede høringsoversigt af 3. maj 2016 til lovforslaget har Justitsministeriet i forhold til bemærkningen fra Institut for Menneskerettigheder om dansk straffemyndighed anført:

”Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, vil der, hvis de handlinger, som konstituerer indrejse eller ophold (herunder eventuelt i form af medvirkens- eller forsøgshandlinger), ikke helt eller delvis er foretaget i den danske stat eller på dansk fartøj som nævnt i straffelovens § 6, være dansk straffemyndighed efter straffelovens § 8, nr. 1, og for så vidt angår danske statsborgere og personer med bopæl i den danske stat tillige efter straffelovens § 8, nr. 3.

Det er således med forslaget om at placere den foreslåede § 114 j om indrejse- og opholdsforbud i straffelovens kapitel 13 forudsat, at overtrædelser af bestemmelsen vil være omfattet af straffelovens § 8, nr. 1. Det er endvidere forudsat, at den foreslåede § 114 j pålægger danske statsborgere og herboende udlændinge – men ikke udlændinge bosat i udlandet, som måtte medvirke til overtrædelse af § 114 j – pligter, som skal iagttages i udlandet, jf. straffelovens § 8, nr. 3.”

Der er på den baggrund dansk straffemyndighed, jf. straffelovens § 8, nr. 1 og 3.

I § 1, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1200 af 28. september 2016 om forbud mod indrejse eller ophold i visse konfliktområder, er det bestemt, at indrejse eller ophold i blandt andet al-Raqqa-distriktet i Raqqa-provinsen kræver tilladelse. Til bekendtgørelsen er der knyttet et kort som bilag. Landsretten finder på den baggrund, hvor det dels fremgår af betegnelsen for området og dels af kortet, hvilke områder der ikke må indrejses i eller tages ophold i, at forbuddet er tilstrækkeligt klart beskrevet.

Det må også efter T's forklaring for landsretten sammenholdt med lokationsoplysningerne fra hans telefon lægges til grund, at han har opholdt sig i Tal Elsamen i Raqqa -distriktet, hvor Islamisk Stat, der udgør en gruppe eller sammenslutning omfattet af straffelovens § 114 e, på gerningstidspunktet var part i en væbnet konflikt. Det bemærkes videre, at landsretten er enig med byretten i, at der på trods af de forskellige stavemåder ikke er reel tvivl om byens identitet og beliggenhed. T findes på den baggrund også at have handlet forsætligt. Han har således forklaret, at han vidste, at han var i Tal Elsamen, hvilket han blandt andet fik at vide af en af hans ledere, og hvilket han også har fortalt til journalister.

Med disse bemærkninger tiltræder landsretten, at tiltalte er fundet skyldig i den rejste tiltale. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke udgør en krænkelse af T's rettigheder efter artikel 2 i 4. Tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at hans bevægelsesfrihed hermed er blevet begrænset. Landsretten har herved lagt vægt på, at indrejse- og opholdsforbuddet er begrundet i væsentlige samfundsmæssige interesser, dvs. den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed og forebyggelse af forbrydel-

ser. Landsretten har endvidere lagt vægt på, at det alene er et begrænset område, der ikke må indrejses eller tages ophold i, ligesom der kan gives tilladelse til indrejse og ophold, hvis der foreligger et anerkendelsesværdigt formål.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til straffelovens § 114 j, at straffen for overtrædelse af et indrejse- og opholdsforbud i førstegangstilfælde som udgangspunkt kan fastsættes til en kortere frihedsstraf udmålt i måneder. Under formildende omstændigheder – herunder når en person godtgør at have haft et anerkendelsesværdigt formål med indrejsen eller opholdet – vil straffen dog som udgangspunkt kunne fastsættes til bøde.

Landsretten tiltræder efter en samlet vurdering, at straffen er fastsat som sket. Landsretten tiltræder endvidere, at T ikke har haft noget anerkendelsesværdigt formål med at indrejse i og opholde sig i det forbudte område, ligesom der ikke foreligger formildende omstændigheder, herunder omstændigheder som nævnt i straffelovens § 82, nr. 4, 13 og 14. Landsretten har i øvrigt i skærpende retning lagt vægt på, at tiltalte under sit ophold i det forbudte område har deltaget i væbnet kamp.

Med disse bemærkninger stadfæster landsretten byrettens dom.

Th i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Astrid Bøgh

Thomas Tordal-Mortensen

Mona B. Andersen

(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 16. november 2018

Bonnie Broe

retssekretær